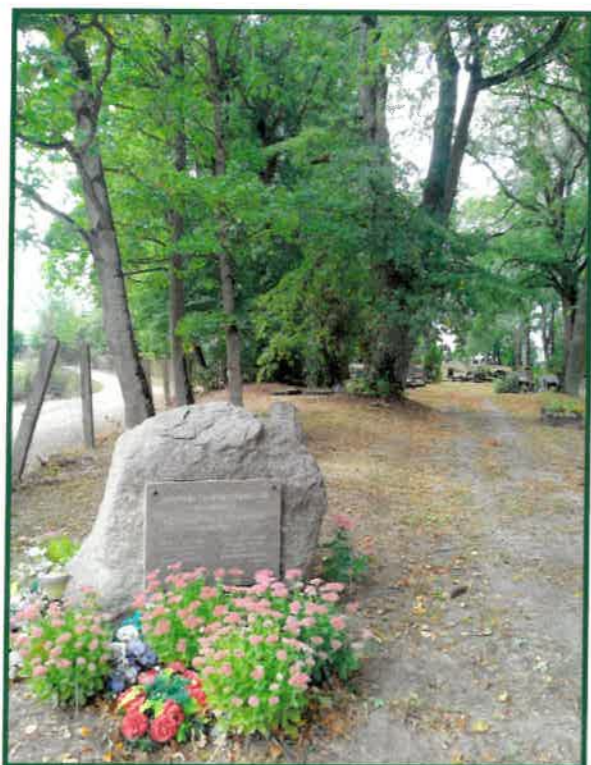

**INWENTARYZACJA DRZEWOSTANU NA TERENIE
CMENTARZA KOMUNALNEGO W NAWIADACH**

Opracowała: dr Magdalena Chmielewska

Mrągowo 30.10.2019 rok

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Metodyka pracy	4
3. Wyniki	5
3 a. Spis drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego wraz z opisem oraz zaleceniami pielęgnacyjnymi.....	6
3 b. Wykaz drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego przeznaczonych do wycinki.....	12
3 c. Wykaz drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego przeznaczonych do cięć sanitarnych i formujących.....	13
3 d. Skład warstwy runa – główne gatunki.....	17
3 e. Podsumowanie.....	18
5. Symbolika drzew i roślin zielnych sadzonych na cmentarzach w religii chrześcijańskiej	19
4. Bibliografia	20
6. Załączniki	
1) Mapa nr 1. Położenie drzew o obwodzie powyżej 6 cm, mierzonym na wysokości 130 cm.	
2) Mapa nr 2. Położenie drzew przeznaczonych do wycinki.	
3) Mapa nr 3. Położenie drzew przeznaczonych do cięć pielęgnacyjnych.	
4) Dokumentacja fotograficzna (16 szt.).	

1. Wstęp

Cmentarz w Nawiadach położony jest w woj. warmińsko-mazurskim, gminie Piecki, miejsc. Nawiady. Został założony nieopodal ówczesnego kościoła ewangelickiego w XVII wieku. Zajmuje obszar 0,89 ha. Obecnie podzielony jest na dwie części. Starą, nieczynną część ewangelicką i nową, rzymsko-katolicką. Część ewangelicką porasta starodrzew złożony głównie z gatunków liściastych, nową, głównie gatunki iglaste, w większości żywotniki zachodnie. Wzdłuż głównej alei, w części ewangelickiej, zachowały się w stanie dość dobrym, pojedyncze nagrobki a także kilka dużych kwater rodowych otoczonych betonowymi lub stalowymi ogrodzeniami oraz kilkanaście, charakterystycznych dla mazurskich cmentarzy żeliwnych krzyży. Nowa część cmentarza została otwarta w 1983 roku. Na niej chowani są mieszkańcy Parafii Rzymskokatolickiej pw. św Józefa w Nawiadach.

Cmentarz komunalny w Nawiadach został wpisany do Rejestru Zabytków Nieruchomych w dniu 05.08.1968 roku.

2. Metodyka pracy

Prace terenowe przeprowadzono od lipca do sierpnia 2019 roku. Nazewnictwo polskie i łacińskie podano za Tomankiem (Tomanek 1997). Do pomiaru obwodu drzew oraz średnicy koron użyto miary. Szacunkowego pomiaru wysokości drzew dokonano za pomocą wysokościomierza Suunto Instrument PM 5/1520 produkcji fińskiej.

Na terenie całego cmentarza komunalnego zewidencjonowano drzewa mające obwód pnia mierzony na wysokości 130 cm powyżej 6 cm. Każdemu drzewu przyporządkowano numer, a jeśli drzewa są zrosnięte ze sobą dolną częścią pnia lub rozwidłały się poniżej 130 cm wysokości pnia – oznaczono je kolejną literą alfabetu. Położenie każdego drzewa zostało naniesione na mapę, przyporządkowując każdemu gatunkowi inny kolor. W formie tabelarycznej ujęto gatunkową nazwę polską i łacińską drzewa, obwód jego pnia mierzony na wysokości 130 cm, promień jego korony oraz szacunkową wysokość. Opisano także jego stan zdrowotny (szyję korzeniową, pień i koronę) oraz ujęto zalecenia dotyczące zabiegów pielęgnacyjnych lub wycinki.

3. Wyniki

3. a. Spis drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego wraz z opisem ogólnym i zaleceniami pielęgnacyjnymi.

Spis drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego wraz z opisem ogólnym i zaleceniami pielęgnacyjnymi przedstawiono w tab. nr 1.

Tab. 1. Spis drzew zinventaryzowanych na terenie cmentarza komunalnego w Nawiadach.

Nr drzewa	nazwa gatunkowa polska	nazwa gatunkowa łacińska	obwód pnia na wys. 130cm (pierśnica)	zasięg korony [m]	wysokość drzewa [m]	opis ogólny	zalecenia pielęgnacyjne	uwagi
1	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	176	8,0	18	Pień lekko pochylony, szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona jednostronna z niewielkim posuszem.	zdrząć posusz oraz przeprowadzić cięcia formujące koronę	
2	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	141	5,0	18	Pień prosty, szyja korzeniowa uszkodzona z widoczną tkanką zdrewniałą ze śladami żerowania owadów. Korona skąpa, nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz	
3	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	116	2,5	18	Pień prosty, szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona regularna ze śladami po cięciach sanitarnych, z niewielkim posuszem.	wyciąć gałęzie odroślowe przy szyi korzeniowej	
4	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	167	6,9	18	Pień lekko nachylony z zabliźnionymi i niezabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Na wysokości około 260 cm wypróchnienie. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona w przewadze jednostronna, nieregularna z niewielkim posuszem.	częściej monitorować stan zdrowotny drzewa	
5	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	13	1,0	4	Pień prosty z niewielkimi śladami po cięciach formujących. Korona regularna.		
6	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	121	4,0	16	Pień lekko nachylony. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona jednostronna ze śladami po cięciach sanitarnych z niewielkim posuszem.	zdrząć posusz	
7	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	78	2,5	16	Pień prosty z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona regularna z niewielkim posuszem.	zdrząć posusz	
8	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	119	4,0	17	Szyja korzeniowa i dolna część pnia z raną po uszkodzeniu mechanicznym, widoczna zgnilizna biała oraz ślady żerowania owadów. Na pniu, na wysokości około 200 cm widoczne butelkowate wydręcie. Korona jednostronna z dużą ilością posuszu.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	pień porasta odnożyca jesionowa
9	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	282	5,0	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 250 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Na pniu pod prowadnikami widoczna bruzda. Na jednym z prowadników widoczna dziupla. Korona nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz oraz monitorować częściej stan zdrowotny drzewa	
10	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	44	1,0	7	Pień prosty, szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona regularna, ażurowa.		
11	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	33	1,0	6	Pień prosty, szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona regularna, ażurowa.		
12	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	321	6,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, na wysokości 150 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Obydwa prowadniki z widocznym wypróchnieniem podłużnym na całej ich długości oraz z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna.	odciąć dolną gałąź od strony ogrodzenia	
13	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	120	5,0	18	Pień lekko nachylony. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona nieregularna, formowana.		pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
14	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	191	8,0	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony. Na wysokości około 500 cm widoczna róża po odłamanej konarze. Korona nieregularna z nielicznym posuszem.		pień porasta odnożyca jesionowa
15	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	169	8,0	19	Szyja korzeniowa oraz dolna część pnia z raną po uszkodzeniu mechanicznym 20 cm x 20 cm. W dolnej części pnia widoczna zgnilizna biała. Od szyi korzeniowej do 150 cm wysokości zabliźniona listwa mrozowa. Korona nieregularna z jemiolą, w 60% sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
16	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	169	7,9	19	Dolna część pnia z wypróchnieniem oraz z widocznymi owocnikami grzyba. Od podstawy pnia do wysokości około 150 cm widoczna zabliźniona listwa. Korona zdeformowana, nieregularna z posuszem.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
17	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	6	0,8	2,5	Pień i szyja korzeniowa bez śladów chorobowych, Korona zdrowa.		
18	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	8	0,8	2,5	Pień i szyja korzeniowa bez śladów chorobowych, Korona zdrowa.		
19	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	207	6,4	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z licznymi zabliźnionymi i niezabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Od podstawy pnia do około 180 cm listwa mrozowa. Korona nieregularna zdeformowana, z suchymi tyłcami i posuszem.	zdrząć posusz	
20	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	236	5,2	20	Pień prosty. Pod szyją korzeniową i korzeniami widoczne obniżenie gruntu. Dolna część pnia po uszkodzeniu mechanicznym do tkanki zdrewniałej wielkości 20 cm x 35 cm. Korona jednostronna z dużą ilością suchych tyłcy i posuszem.	zdrząć posusz	

21	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	246	4,6	24	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Korona regularna, zdrowa.		
22	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	48	1,1	6	Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Korona nieregularna.		
23	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	154	4,7	18	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z guzami. Na wysokości około 400 cm suchy konar. Korona ze śladami po cięciach sanitarnych, nieregularna z posuszem.	zdręć posusz oraz odciąć suche tylce	
24	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	229	6,0	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień z uszkodzeniami mechanicznymi kory oraz zabliźnionymi i niezabliźnionymi śladami po cięciach sanitarnych. Na wysokości około 200 cm dwa pień rozwidla się na dwa zbieżyste prowadniki. Korona nieregularna z posuszem.	zdręć posusz	
25	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	103	4,0	10	Dolna część pnia z uszkodzeniem powstałym po odcięciu pnia bliźniaczego, częściowo zabliźnione. Na wysokości około 250 cm uszkodzenie pnia powstałe po oderwaniu się konara. Korona nieregularna z dużą ilością drobnego posuszu.	usunąć posusz	
26	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	218	8,4	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony. Na wysokości około 250 cm i 650 cm widoczne duże wypróchnienia po oderwanym konarze. Korona zdeformowana z posuszem.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	
27	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	226	7,7	24	Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne rózce. Korona nieregularna z niewielką ilością posuszu i suchymi tyłkami.	usunąć posusz i suche tylce	
28 A B	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	109 i 115	4,1	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 80 cm rozwidla się na dwa prowadniki. Od podstawy pnia widoczna listwa biegnąca także wzdłuż jednego z prowadników. Korona skąpa, nieregularna z posuszem.	zdręć posusz	
29	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	20	2,0	5	Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Korona zdrowa regularna.		
30 A B	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	81 i 104	9,5	14	Drzewa zrosnięte szjami korzeniowymi. Uszkodzone od strony nagrobków z widocznym głębokim wypróchnieniem sięgającym do około 100 cm wysokości pnia. Korona nieregularna z suchymi tyłkami i posuszem.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	
31	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	140	6,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu, na wysokości 150 cm, wrosnięte metalowe elementy z uszkodzeniem tkanki drewnianej oraz widocznym butelkowanym wydzięciem. Korona nieregularna z drobnym posuszem.	zdręć posusz	
32	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	160	9,0	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 250 cm rozwidla się na dwa prowadniki. Na pniu zabliźniona rana po uszkodzeniu mechanicznym z widocznymi śladami żerowania owadów. Korona jednostronna z suchymi tyłkami i gałęziami.	usunąć posusz i suche tylce	
33	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	120	5,3	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty bez uszkodzeń. Korona nieregularna z posuszem.	zdręć posusz	pień porasta odnożyca kępkowa
34 A B	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	97 i 193	4,6	22 i 25	Drzewa zrosnięte szjami korzeniowymi i dolną częścią pnia. Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne ślady po cięciach sanitarnych. Korony nieregularne.		
35	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	162	6,7	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu, na wysokości 150 cm, widoczny guz oraz zabliźnione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	zdręć posusz	
36	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	238	5,4	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości około 150 cm rozwidla się na dwa prowadniki. Na pniu zabliźnione oraz niezabliźnione rany po cięciach sanitarnych. Korona regularna z licznymi suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tylce i posusz	
37	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L. var. Smaragd	26	0,6	4	Dzewo symetryczne, zdrowe.		
38	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L. var. Smaragd	17	0,6	4	Dzewo symetryczne, zdrowe.		
39 A B C	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	83, 90, 76	4,4	17	Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Pnie proste. Korony nieregularne, zdeformowane z dużą ilością drobnego posuszu.	usunąć posusz	
40	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	147	3,2	16	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 150 cm rozwidla się na dwa prowadniki. Na wysokości około 100 cm suchy tyłek. Korona zdeformowana z dużą ilością posuszu.	zdręć posusz	

41	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	107		15	Drzewo w 100 % suche	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
42 A B	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	98 i 79	1,4	20 i 18	A- pień lekko nachylony. Korona nieregularna z posuszem. B- pień nachylony, korona zdeformowana	A - zdjąć posusz ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	B
43	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	86		19	Pień do wysokości około 600 cm (ścięty) na 1/2 obwodu pozbawiony kory z odkrytą tkanką zdrewniałą. Korona zdeformowana z dużą ilością posuszu.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
44	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	97	4,9	20	Pień nachylony, w dolnej części ze śladami po odciętych dwóch pniach bliźniaczych. Korona nachylona z posuszem.	zdjąć posusz	
45	świerk pospolity	Picea abies L.	228	4,6	30	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, w dolnej części z butelkowatym wydcieciem. Korona regularna z posuszem.	zdjąć posusz	
46	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	257	8,4	24	Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony ze śladami po cięciach sanitarnych oraz gałęziami odroślowymi. Korona nieregularna, formowana z dużą liczbą suchych tyłcy i posuszem	usunąć suche tyłce i posusz	
47	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	321	13,8	26	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 500 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Na wysokości około 180 cm guzowata narośl. Korona rozłożysta, formowana z posuszem.	zdjąć posusz	
48 A B	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	182 i 194	7,5	26	Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Drzewa zróżnione ze sobą dolną częścią pnia. Pnie proste ze śladami po cięciach sanitarnych w większej liczbie zabliźnione. Korony nieregularne z posuszem.	zdjąć posusz	
49	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	180	9,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień nachylony z niezabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych i bruzdą. Na wysokości około 300 cm widoczny guz. Korona skąpa jednostronna z posuszem.		
50	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	397	4,3	26	Szyja korzeniowa z dużym prawdopodobieństwem wypróchnienia. Pień na wysokości około 150 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Na pniu liczne guzy i zabliźnione bruzdy. Korona nieregularna z niewielkim drobnym posuszem oraz ze śladami po cięciach sanitarnych. Gałęzie odroślowe przy szyi korzeniowej.	wyciąć gałęzie odroślowe przy szyi korzeniowej	
51	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	226	7,6	26	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Na pniu liczne guzy i zabliźnione bruzdy oraz widoczne początki łuszczenia się kory. Korona nieregularna z drobnym posuszem.		
52	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	307	5,6	25	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Na pniu, na wysokości około 150 cm, widoczna zgnilizna biała i brunatna oraz ślady po owocnikach zółciaka siarkowego. Na wysokości 500 cm dziupla z gniazdem os. Korona nieregularna, zdeformowana z suchymi tyłcami.	usunąć suche tyłce	cięcia sanitarne prowadzić zimą ze względu na gniazdo os
53	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	364	5,8	27	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Na pniu zabliźnione rany po oderwanych konarach. Istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia dziupli na wysokości około 500 cm. Korona nieregularna z suchymi tyłcami i posuszem.	usunąć suche tyłce	
54	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	254	7,6	26	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z niewielkim posuszem.		
55	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	145	6,5	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z płatowo łuszczącą się korą oraz z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna, skąpa w 50% sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
56	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	293	6,9	28	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z płatowo łuszczącą się korą. Pień na wysokości 500 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Wewnątrz pnia widoczna zgnilizna oraz ślady żerowania owadów. Korona nieregularna, w 50 % sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
57	świerk pospolity	Picea abies L.	179	4,3	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Korona nieregularna z niewielką ilością posuszu.		
58	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	183	6,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych, na wysokości około 500 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Korona nieregularna z posuszem.	usunąć posusz	

59	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	151	7,9	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabiżnionymi i niezabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Na wysokości około 500 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Korona nieregularna, skąpa, na jednym z prowadników widoczne uszkodzenie mechaniczne niewielkim wypróchnieniem, z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	pień porasta odnożyca jesionowa
60	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	152	4,4	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, z listwą do 200 cm wysokości pnia, zabiżnionymi i niezabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Pień od 200 cm wysokości rozwidła się na dwa prowadniki. Korona skąpa z posuszem.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca kępkowa
61	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	183	9,2	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z różami. Korona nieregularna z zabiżnionymi i niezabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	
62	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	116	8,2	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabiżnionymi i niezabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z suchymi gałęziami.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
63	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	259	7,6	25	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z guzowatym wydcieciem na wysokości około 200 cm. Korona regularna zdrowa.		
64	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	130	2,5	24	Drzewo zrosnięte szyją korzeniową z drzewem o nr 65. pień prosty. Na pnium zabiżnione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	zdejść posusz	
65	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	131	6,4	24	Drzewo zrosnięte szyją korzeniową z drzewem o nr 64. pień prosty. Na pnium zabiżnione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	zdejść posusz	
66	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	120	2,9	14	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z płatowo łuszczącą się korą. Na wysokości około 100 cm widoczna rana po odciętej gałęzi. Korona regularna w 50% sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
67	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	135	5,4	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona jednostronna z niezabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych i drobnym posuszem.		
68	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	96	3,7	18	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona jednostronna, skąpa z niewielkim posuszem.	zdejść posusz	
69	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	165	7,2	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabiżnionymi i niezabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona jednostronna z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	
70	brzoza brodawkowata	Betula pendula Roth.	133	5,8	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z licznymi zabiżnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nisko osadzona, regularna, zdrowa.		
71	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	254	6,8	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Od dolnej części pnia do około 500 cm wysokości widoczne guzy powstałe w wyniku cięć sanitarnych. Pień na wysokości 140 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Korona nieregularna, rozłożysta, formowana z licznym posuszem.	usunąć posusz	
71 ABCDEF	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	27,22,16,11,11, 8	6,8	6	Szyje korzeniowe i pnie bez śladów chorobowych. Korony zdrowe regularne.		6 sztuk drzew odroślowych
	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	101 i 100	5,0	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z widocznymi guzami powstałymi w wyniku cięć sanitarnych. Korona nieregularna ze śladami po cięciach sanitarnych, prawie jednostronna, z licznym posuszem.	usunąć posusz	
73	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L. var. Smaragd	25	0,4	4,5	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
74	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L. var. Smaragd	19	0,4	3,5	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
75	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	144	5,8	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z widocznymi guzami powstałymi w wyniku cięć sanitarnych oraz listwą do około 700 cm wysokości. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca jesionowa

76	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	173	9,7	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony z zabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunac posusz	pień porasta odnozyca jesionowa
77	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	167	8,5	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony z zabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunac posusz	
78	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	144	8,5	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Korona nieregularna z duza liczba posuzu.	usunac posusz	
79	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	179	6,9	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień z guzowatymi naroślami powstałymi po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z niewielka liczba posuzu, w dolnej czesci z galeziami odroslowymi.	zdjac posusz	
80	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	15	0,4	3	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
81	kasztanowiec zwyczajny	Aesculus hippocastanum L.	176	6,7	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, na wysokości około 250 cm przechodzi w trzy przewodniki. Korona regularna, rozlozysta z niewielkim posuszem.	usunac posusz	
82	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	31	0,6	6	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
83	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	33	0,6	5	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
84	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	27	0,6	4	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
85	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	32	0,6	6	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
86	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	36	0,6	7	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
87	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	38	0,6	7	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
88	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	37	0,6	6	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
89	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	35	0,6	5	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
90	zywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.var. Smaragd	36	0,6	6	Drzewo symetryczne, zdrowe.		
91 A B C	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	51, 36, 45	3,0	12	Drzewa zrosniete ze soba szyjami korzeniowymi i podstawami pni. Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Korony skape zasychajace z posuszem.	usunac posusz	
92 A	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	69	3,5	17	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z delikatnym posuszem.		
92 B C D	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	58,45,84	4,5	17	Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Pnie proste z zabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korony nieregularne z delikatnym posuszem.		
93 A B	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	60, 60	5,4	18	Drzewa zrosniete szyjami korzeniowymi. Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Pnie proste z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korony skape, nieregularne z posuszem.	usunac posusz	
B C	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	32, 29, 28		13	Drzewa zrosniete ze soba szyjami korzeniowymi. Suche w 100%	ze wzgledu na stan zdrowotny drzewo nalezy usunac	
95	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	58	3,7	13	Drzewa zrosniete szyjami korzeniowymi i podstawami pni. Pnie proste z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korony nieregularne z posuszem.		
96	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	64	3,7	13	Drzewa zrosniete szyjami korzeniowymi i podstawami pni. Pnie proste z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korony nieregularne z posuszem.		
97	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	51	3,7	13	Drzewa zrosniete szyjami korzeniowymi i podstawami pni. Pnie proste z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po ciecicach sanitarnych. Korony nieregularne z posuszem.		
98	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	33	2,1	13	Drzewo zrosniete szyjami korzeniowa z drzewem nr 99. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne zabliznione rany po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.		
99	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	42	2,1	13	Drzewo zrosniete szyjami korzeniowa z drzewem nr 98. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne zabliznione rany po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.		
100	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	84	3,2	13	Drzewo zrosniete szyjami korzeniowa z drzewem nr 101. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne zabliznione rany po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunac posusz	
101	jesion wyniosly	Fraxinus excelsior L.	50	3,2	13	Drzewo zrosniete szyjami korzeniowa z drzewem nr 100. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne zabliznione rany po ciecicach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunac posusz	
102	jarzab zwyczajny	Sorbus aucuparia L.	50	3,0	7	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień nachylony z ranami po uszkodzeniach mechanicznych z odslonieta tkanka zdrewniala. Korona zdeformowana.		

103	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	91	4,0	13	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień z zabliźnionymi ranami pocięciach sanitarnych. Korona regularna, zdrowa.		
104	głóg jednoszyjkowy	Crataegus monogyna	47	2,0	5	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień nachylony z uszkodzeniami mechanicznymi kory. Korona zdeformowana.		
105	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	57	3,0	10	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z nielicznym posuszem.		

3. b. Wykaz drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego przeznaczonych do wicinki.

Tab. 2. Wykaz drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego przeznaczonych do wicinki.

Nr drzewa	nazwa gatunkowa polska	nazwa gatunkowa łacińska	obwód pnia na wys. 130cm (pierśnica)	zasięg korony [m]	wysokość drzewa [m]	opis ogólny	zalecenia pielęgnacyjne	uwagi
8	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	119	4,0	17	Szyja korzeniowa i dolna część pnia z raną po uszkodzeniu mechanicznym, widoczna zgnilizna biała oraz ślady żerowania owadów. Na pniu, na wysokości około 200 cm widoczne butelkowate wydęcie. Korona jednostronna z dużą ilością posuszu.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	pień porasta odnożyca jesionowa
15	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	169	8,0	19	Szyja korzeniowa oraz dolna część pnia z raną po uszkodzeniu mechanicznym 20 cm x 20 cm. W dolnej części pnia widoczna zgnilizna biała. Od szyji korzeniowej do 150 cm wysokości zabliźniona listwa mrozowa. Korona nieregularna z jemiolą, w 60% sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
16	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	169	7,9	19	Dolna część pnia z wypróchnieniem oraz z widocznymi owocnikami grzyba. Od podstawy pnia so wysokości około 150 cm widoczna zabliźniona listwa. Korona zdeformowana, nieregularna z posuszem.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
26	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	218	8,4	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony. Na wysokości około 250 cm i 650 cm widoczne duże wypróchnienia po oderwanym konarze. Korona zdeformowana z posuszem.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	
30 A B	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	81 i 104	9,5	14	Drzewa zrosnięte szypkami korzeniowymi. Uszkodzone od strony nagrobków z widocznym głębokim wypróchnieniem sięgającym do około 100 cm wysokości pnia. Korona nieregularna z suchymi tyłkami i posuszem.	ze względu na stan zdrowotny drzewa należy je usunąć	
41	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	107		15	Drzewo w 100 % suche	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
42 A B	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	98 i 79	1,4	20 i 18	A- pień lekko nachylony. Korona nieregularna z posuszem. B- pień nachylony, korona zdeformowana	A - zdjąć posusz B - ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
43	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	86		19	Pień do wysokości około 600 cm (ścięty) na 1/2 obwodu pozbawiony kory z odkrytą tkanką drewniałą. Korona zdeformowana z dużą ilością posuszu.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
55	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	145	6,5	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych, Pień prosty z płatowo łuszczącą się korą oraz z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna, skąpa w 50% sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
56	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	293	6,9	28	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z płatowo łuszczącą się korą. Pień na wysokości 500 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Wewnątrz pnia widoczna zgnilizna oraz ślady żerowania owadów. Korona nieregularna, w 50 % sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
66	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	120	2,9	14	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z płatowo łuszczącą się korą. Na wysokości około 100 cm widoczna rana po odciętej gałęzi. Korona regularna w 50% sucha.	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	
94 A B C	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	32, 29, 28		13	Drzewa zrosnięte ze sobą szypkami korzeniowymi. Suche w 100%	ze względu na stan zdrowotny drzewo należy usunąć	

3. c. Wykaz drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego przeznaczonych do cięć sanitarnych i formujących.

Tab. 3. Wykaz drzew rosnących na terenie cmentarza komunalnego przeznaczonych do cięć sanitarnych i formujących.

Nr drzewa	nazwa gatunkowa polska	nazwa gatunkowa łacińska	obwód pnia na wys. 130cm (pierśnica)	zasięg korony (m)	wysokość drzewa [m]	opis ogólny	zalecenia pielęgnacyjne	uwagi
1	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	176	8,0	18	Pień lekko pochylony, szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona jednostronna z niewielkim posuszem.	zdrząć posusz oraz przeprowadzić cięcia formujące koronę	
2	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	141	5,0	18	Pień prosty, szyja korzeniowa uszkodzona z widoczną tkanką zdrewniałą ze śladami żerowania owadów. Korona skąpa, nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz	
3	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	116	2,5	18	Pień prosty, szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona regularna ze śladami po cięciach sanitarnych, z niewielkim posuszem.	wyciąć gałęzie odroślowe przy szyi korzeniowej	
6	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	121	4,0	16	Pień lekko nachylony. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Korona jednostronna ze śladami po cięciach sanitarnych z niewielkim posuszem.	zdrząć posusz	
7	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	78	2,5	16	Pień prosty z zabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona regularna z niewielkim posuszem.	zdrząć posusz	
9	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	282	5,0	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 250 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Na pnium pod prowadnikami widoczna bruzda. Na jednym z prowadników widoczna dziupla. Korona nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz oraz monitorować częściej stan zdrowotny drzewa	
12	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	321	6,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, na wysokości 150 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Obydwa prowadniki z widocznym wypróchnieniem podłużnym na całej ich długości oraz z zabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna.	odciąć dolną gałąź od strony ogrodzenia	
19	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	207	6,4	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z licznymi zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Od podstawy pnia do około 180 cm listwa mrozowa. Korona nieregularna zdeformowana, z suchymi tyłcami i posuszem.	zdrząć posusz	
20	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	236	5,2	20	Pień prosty. Pod szyją korzeniową i korzeniami widoczne obniżenie gruntu. Dolna część pnia po uszkodzeniu mechanicznym do tkanki zdrewniałej wielkości 20 cm x 35 cm. Korona jednostronna z dużą ilością suchych tyłcy i posuszem.	zdrząć posusz	
23	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	154	4,7	18	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z guzami. Na wysokości około 400 cm suchy konar. Korona ze śladami po cięciach sanitarnych, nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz oraz odciąć suchy tyłec	
24	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	229	6,0	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień z uszkodzeniami mechanicznymi kory oraz zabliznionymi i niezabliznionymi śladami po cięciach sanitarnych. Na wysokości około 200 cm dwa pień rozwidła się na dwa zbieżyste prowadniki. Korona nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz	
25	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	103	4,0	10	Dolna część pnia z uszkodzeniem powstałym po odcięciu pnia bliźniaczego, częściowo zabliznione. Na wysokości około 250 cm uszkodzenie pnia powstałe po oderwaniu się konara. Korona nieregularna z dużą ilością drobnego posuszu.	usunąć posusz	
27	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	226	7,7	24	Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Na pnium widoczne rózce. Korona nieregularna z niewielką ilością posuszu i suchymi tyłcami.	usunąć posusz i suche tyłce	
28 A B	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	109 i 115	4,1	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 80 cm rozwidła się na dwa prowadniki. Od podstawy pnia widoczna listwa biegnąca także wzdłuż jednego z prowadników. Korona skąpa, nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz	
31	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	140	6,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pnium, na wysokości 150 cm, wrosnięte metalowe elementy z uszkodzeniem tkanki zdrewniałej oraz widocznym butelkowanym wyłędciem. Korona nieregularna z drobnym posuszem.	zdrząć posusz	

32	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	160	9,0	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 250 cm rozwił się na dwa prowadniki. Na pniu zabliźniona rana po uszkodzeniu mechanicznym z widocznymi śladami żerowania owadów. Korona jednostronna z suchymi tyłkami i gałęziami.	usunąć posusz i suche tyłce	
33	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	120	5,3	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty bez uszkodzeń. Korona nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz	pień porasta odnożyca kępkowa
35	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	162	6,7	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu, na wysokości 150 cm, widoczny guz oraz zabliźnione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	zdrząć posusz	
36	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	238	5,4	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości około 150 cm rozwił się na dwa prowadniki. Na pniu zabliźnione oraz niezabliźnione rany po cięciach sanitarnych. Korona regularna z licznymi suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	
39 A B C	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	83, 90, 76	4,4	17	Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Pnie proste. Korony nieregularne, zdeformowane z dużą ilością drobnego posuszu.	usunąć posusz	
40	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	147	3,2	16	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 150 cm rozwił się na dwa prowadniki. Na wysokości około 100 cm suchy tyłec. Korona zdeformowana z dużą ilością posuszu.	zdrząć posusz	
44	żywotnik zachodni	Thuja occidentalis L.	97	4,9	20	Pień nachylony, w dolnej części ze śladami po odciętych dwóch pniach bliźniaczych. Korona nachylona z posuszem.	zdrząć posusz	
45	świerk pospolity	Picea abies L.	228	4,6	30	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, w dolnej części z butelkowatym wydcieciem. Korona regularna z posuszem.	zdrząć posusz	
46	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	257	8,4	24	Szyja korzeniowa i pień bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony ze śladami po cięciach sanitarnych oraz gałęziami odrosłowymi. Korona nieregularna, formowana z dużą liczbą suchych tyłcy i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	
47	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	321	13,8	26	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień na wysokości 500 cm rozwił się na dwa prowadniki. Na wysokości około 180 cm guzowata narośl. Korona rozłożysta, formowana z posuszem.	zdrząć posusz	
48 A B	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	182 i 194	7,5	26	Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Drzewa zróżnione ze sobą dolną częścią pnia. Pnie proste ze śladami po cięciach sanitarnych w większej liczbie zabliźnione. Korony nieregularne z posuszem.	zdrząć posusz	
50	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	397	4,3	26	Szyja korzeniowa z dużym prawdopodobieństwem wypróchnienia. Pień na wysokości około 150 cm rozwił się na dwa prowadniki. Na pniu liczne guzy i zabliźnione bruzdy. Korona nieregularna z niewielkim drobnym posuszem oraz ze śladami po cięciach sanitarnych. Gałęzie odrosłowe przy szyi korzeniowej.	wyciąć gałęzie odrosłowe przy szyi korzeniowej	
52	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	307	5,6	25	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Na pniu, na wysokości około 150 cm, widoczna zgnilizna biała i brunatna oraz ślady po owocnikach żółciaka siarkowego. Na wysokości 500 cm dziupla z gniazdem os. Korona nieregularna, zdeformowana z suchymi tyłkami.	usunąć suche tyłce	cięcia sanitarne prowadzić zimą ze względu na gnazdo os
53	lipa drobnolistna	Tilia cordata Mill.	364	5,8	27	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Na pniu zabliźnione rany po oderwanych konarach. Istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia dziupli na wysokości około 500 cm. Korona nieregularna z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce	
58	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	183	6,0	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych, na wysokości około 500 cm rozwił się na dwa prowadniki. Korona nieregularna z posuszem.	usunąć posusz	
59	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	151	7,9	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliźnionymi i niezabliźnionymi ranami po cięciach sanitarnych. Na wysokości około 500 cm rozwił się na dwa prowadniki. Korona nieregularna, skąpa, na jednym z prowadników widoczne uszkodzenie mechaniczne niewielkim wypróchnieniem, z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	pień porasta odnożyca jesionowa

60	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	152	4,4	22	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, z listwą do 200 cm wysokości pnia, zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Pień od 200 cm wysokości rozwidla się na dwa prowadniki. Korona skąpa z posuszem.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca kępkowa
61	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	183	9,2	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z różami. Korona nieregularna z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	
62	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	116	8,2	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z suchymi gałęziami.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca jesionowa i kępkowa
64	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	130	2,5	24	Drzewo zrosnięte szją korzeniową z drzewem o nr 65. pień prosty. Na pniu zabliznione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	zdjąć posusz	
65	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	131	6,4	24	Drzewo zrosnięte szją korzeniową z drzewem o nr 64. pień prosty. Na pniu zabliznione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	zdjąć posusz	
66	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	96	3,7	18	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona jednostronna, skąpa z niewielkim posuszem.	zdjąć posusz	
69	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	165	7,2	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona jednostronna z suchymi tyłkami i posuszem.	usunąć suche tyłce i posusz	
71	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	254	6,8	19	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Od dolnej części pnia do około 500 cm wysokości widoczne guzy powstałe w wyniku cięć sanitarnych. Pień na wysokości 140 cm rozwidla się na dwa prowadniki. Korona nieregularna, rozłożysta, formowana z licznym posuszem.	usunąć posusz	
72 A B	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	101 i 100	5,0	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z widocznymi guzami powstałymi w wyniku cięć sanitarnych. Korona nieregularna ze śladami po cięciach sanitarnych, prawie jednostronna, z licznym posuszem.	usunąć posusz	
75	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	144	5,8	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty z widocznymi guzami powstałymi w wyniku cięć sanitarnych oraz listwą do około 700 cm wysokości. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca jesionowa
76	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	173	9,7	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony z zabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunąć posusz	pień porasta odnożyca jesionowa
77	klon zwyczajny	Acer platanoides L.	167	8,5	23	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień lekko nachylony z zabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunąć posusz	
78	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	144	8,5	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty. Korona nieregularna z dużą liczbą posuszu.	usunąć posusz	
79	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	179	6,9	20	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień z guzowatymi naroślami powstałymi po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z niewielką liczbą posuszu, w dolnej części z gałęziami odrosłowymi.	zdjąć posusz	
81	kasztanowiec zwyczajny	Aesculus hippocastanum L.	176	6,7	21	Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Pień prosty, na wysokości około 250 cm przechodzi w trzy prowadniki. Korona regularna, rozłożysta z niewielkim posuszem.	usunąć posusz	
91 A B C	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	51, 36, 45	3,0	12	Drzewa zrosnięte ze sobą szjami korzeniowymi i podstawami pni. Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Korony skąpe zasychające z posuszem.	usunąć posusz	
93 A B	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	60, 60	5,4	18	Drzewa zrosnięte szjami korzeniowymi. Szyje korzeniowe bez śladów chorobowych. Pnie proste z zabliznionymi i niezabliznionymi ranami po cięciach sanitarnych. Korony skąpe, nieregularne z posuszem.	usunąć posusz	

100	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	84	3,2	13	Drzewo zrośnięte sztyką korzeniową z drzewem nr 101. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne zabiżnione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunąć posusz	
101	jesion wyniosły	Fraxinus excelsior L.	50	3,2	13	Drzewo zrośnięte sztyką korzeniową z drzewem nr 100. Szyja korzeniowa bez śladów chorobowych. Na pniu widoczne zabiżnione rany po cięciach sanitarnych. Korona nieregularna z posuszem.	usunąć posusz	

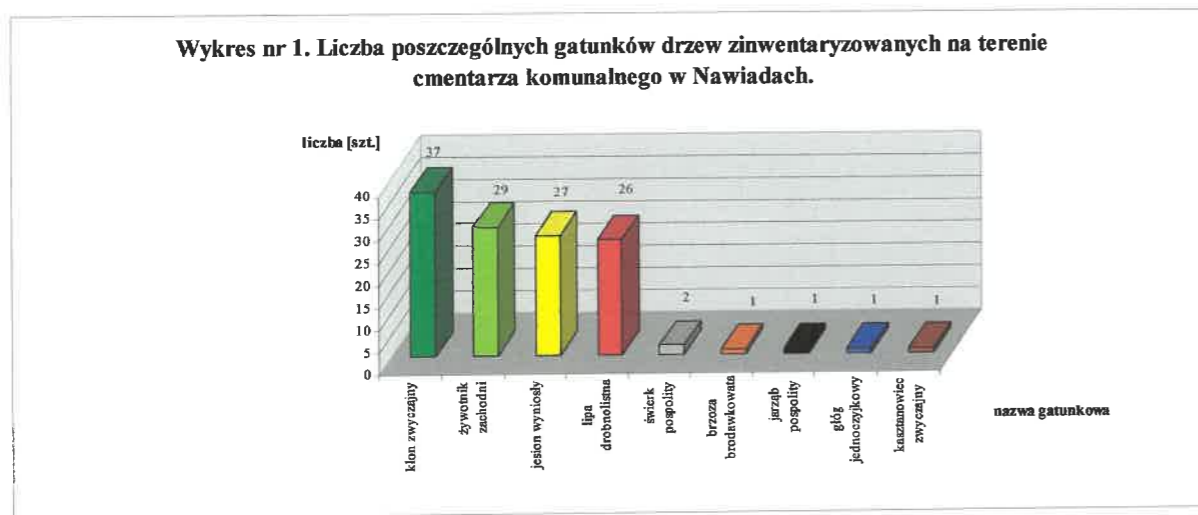
3. d. Skład warstwy runa – główne gatunki.

Ze względu na porę roku, w jakiej przeprowadzono prace inwentaryzacyjne (lipiec – sierpień), pominięto w opisie runa gatunki warstwy zielnej należących do geofitów, chociaż dało się jeszcze zauważyć przylaszczkę pospolitą (*Hepatica nobilis* L.). Warstwę zielną stanowią w większości różne gatunki traw (*Poaceae*) oraz podagrycznik pospolity (*Aegopodium podagraria* L.) mniszek lekarski (*Taraxacum officinale* F.H. Wiggers coll.), bluszcz kurdybanek (*Glechoma hederacea* L.), babka zwyczajna (*Plantago major* L.), barwinek pospolity (*Vinca minor* L.), orlik pospolity (*Aquilea vulgaris* L.), funkia (*Hosta* sp.), sałatnik leśny (*Mycelis muralis* L.) oraz mszaki (*Bryophyta*).

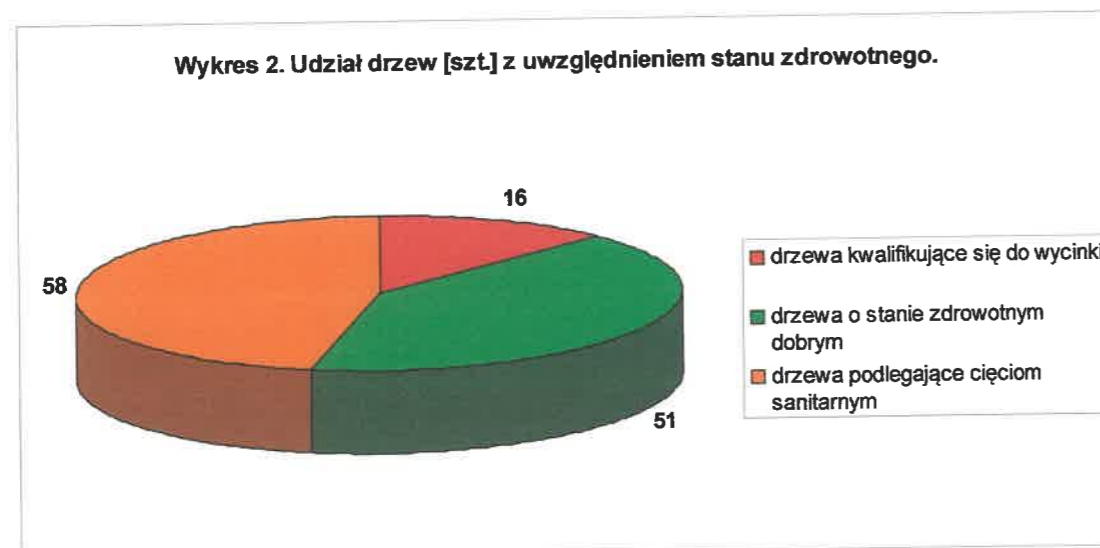
3. e. Podsumowanie

Na terenie cmentarza komunalnego zewidencjonowano 9 gatunków drzew, łącznie 125 sztuk. Największy udział ilościowy w zadrzewieniu cmentarza mają cztery gatunki drzew: klon zwyczajny (*Acer platanoides* L.), żywotnik zachodni (*Thuja occidentalis* L.) – głównie na nowej części, jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior* L.) – tworzący głównie szpaler drzew między dwiema częściami cmentarza oraz lipa drobnolistna (*Tilia cordata* Mill.) (Wyk. nr 1.). Ze względu na swoją symbolikę w kulturze chrześcijańskiej gatunki te chętnie były sadzone na terenie nekropolii.

Na terenie cmentarza nie stwierdzono występowania gatunków należących do krzewów.

Spośród zewidencjonowanych 125 szt. drzew dla 58 szt. należy przeprowadzić cięcia sanitarne, a 16 szt., ze względu na stan zdrowotny należy wyciąć (Wyk. nr 2.).

5. Symbolika drzew sadzonych na cmentarzach w religii chrześcijańskiej

Lipa – traktowana była niegdyś jako „święte drzewo”, które czuwało nad bezpieczeństwem. Sądono, że była drzewem w które nie uderzał piorun. Dlatego właśnie kropidła do święconej wody wykonywano z drewna lipowego. Wierzono również, że gałązki lipy splecione w wianki, poświęcone w oktawę Bożego Ciała i zatknięte za obraz, utrzymywały spokój w domu. Gdy okadzano nimi domostwo przed burzą, pioruny i ulewne deszcze odchodziły w inne strony. Stąd też stare lipy czczone były jako drzewa magiczne. Jest drzewem najczęściej spotykanym przy kościołach i cmentarzach.

Klon – miał opiekować się duszami żywych i umarłych, miał też umiejętność wypędzania diabła, który po śmierci miał nagabywać zmarłego.

Jesion – uważano za symbol czasu i nieśmiertelności. Wyniosła korona jesionów miała wyrażać połączenie nieba z ziemią – świata żywych ze światem umarłych.

Żywotnik – symbol smutku i żałoby.

Barwinek pospolity – występuje niemal na każdym przedwojennym cmentarzu. Symbol nieśmiertelności ze względu na stale zielone liście.

Orlik pospolity – atrybut Matki Boskiej, symbol zbawienia.

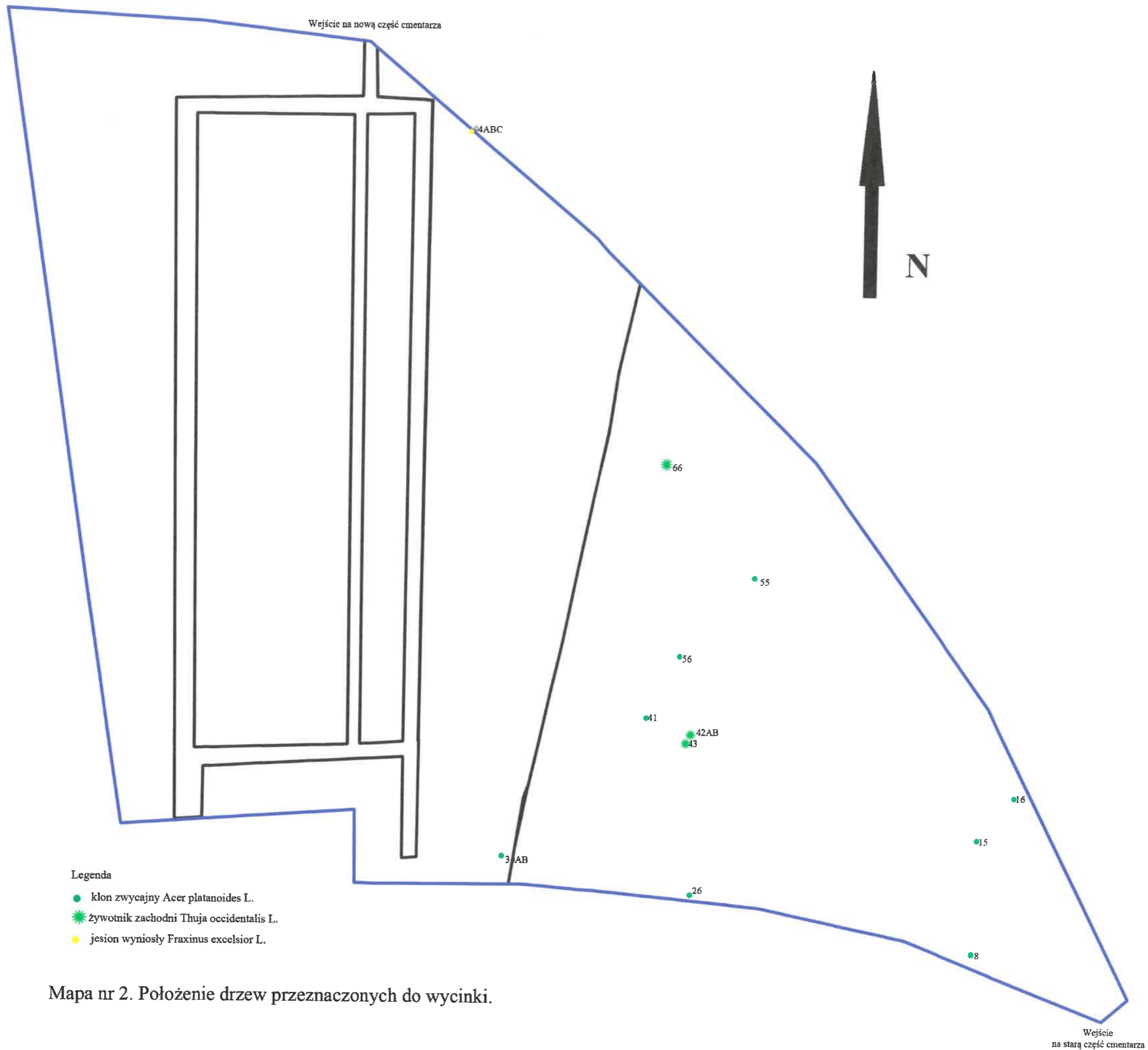
6. Bibliografia

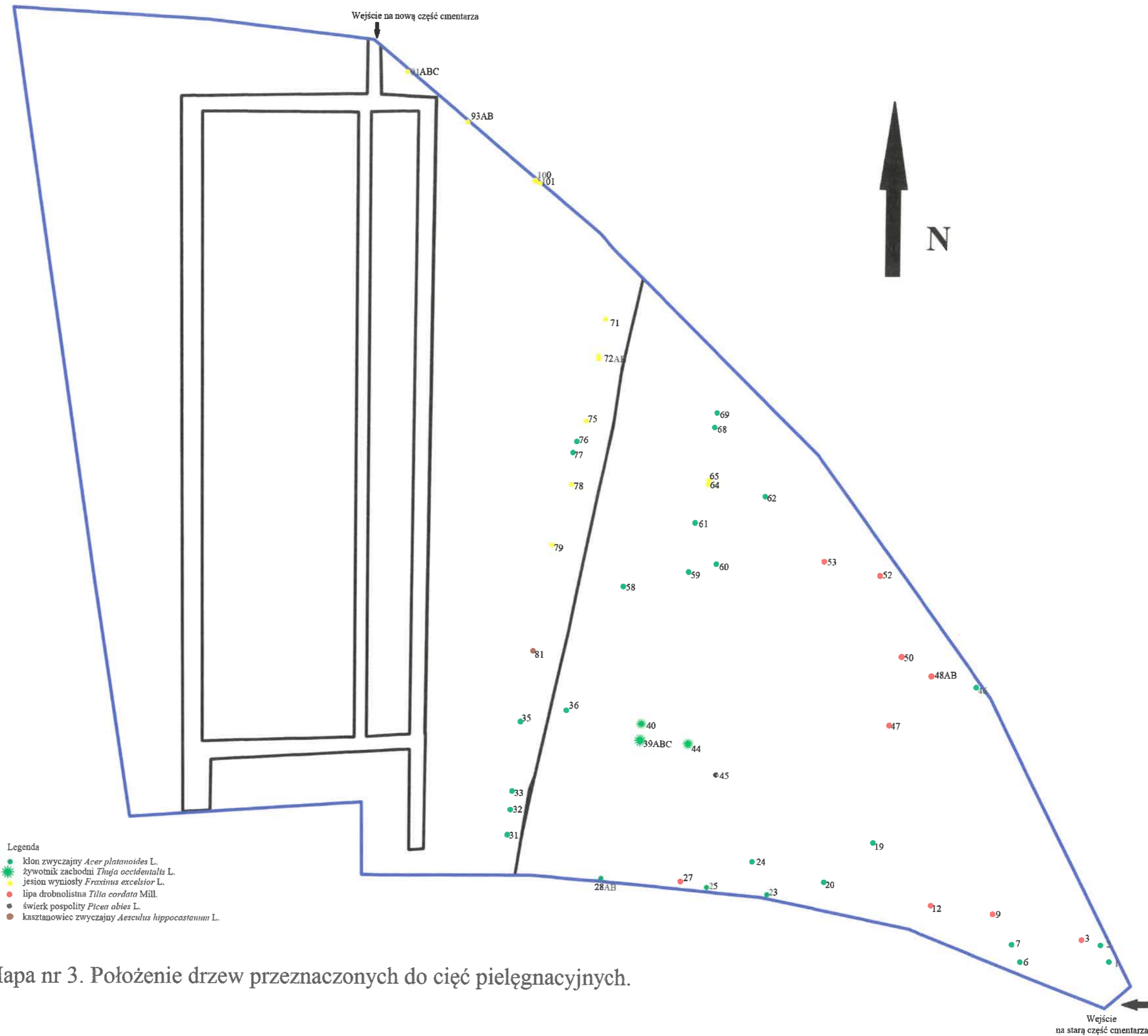
1. <http://domrekolekcyjny.net/wp-content/uploads/2019/01/Nekropolie-w-granicach-parafii-ewangelickich-Nawiady-Piecki-i-Stara-Ukta-przed-1945-r..pdf>
2. <http://www.it.mragowo.pl/cmentarz-w-nawiadach,8,1961,pl.html>
3. <http://www.poznajmragowo.pl/zabytki/cmentarze>
4. Tomanek J., 1997. Botanika leśna.

Mapa nr 1. Położenie drzew o obwodzie powyżej 6 cm, mierzonym na wysokości 130 cm.

W wejściu na starą część cmentarza

Mapa nr 3. Położenie drzew przeznaczonych do cięć pielęgnacyjnych.

Fot. 1 Kamień informacyjny znajdujący się po lewej stronie od bramy głównej cmentarza.

Fot. 2. Widok z bramy na główną aleję zabytkowej części.

Fot. 3 i 4. Starodrzew znajdujący się w prawej, zabytkowej części cmentarza.

Fot. 5 i 6. Widok na starodrzew i groby rodzinne – północno-zachodni fragment zabytkowej części cmentarza .

Fot. 7 i 8. Widok na starodrzew i groby południowego i środkowego fragmentu zabytkowej części cmentarza .

Fot. 9. Widok na południowy fragment zabytkowej części cmentarza.

Fot. 10. Widok na środkowy fragment zabytkowej części cmentarza. Kwaterna rodzinna z żywotnikami zachodnimi.

Fot. 11. Widok na południowo-zachodni fragment zabytkowej części cmentarza.

Fot. 12. Widok na północno-zachodni fragment zabytkowej części cmentarza.

Fot. 13. Widok na południowo-zachodni fragment zabytkowej części cmentarza graniczącej z częścią rzymsko-katolicką.

Fot. 14. Widok na południowo-zachodni fragment zabytkowej części cmentarza graniczącej z częścią rzymsko-katolicką. Szpaler jesionów wyniosłych tworzących granicę między częścią zabytkową a czynną cmentarza.

Fot. 15. Widok na nową część cmentarza (rzymsko-katolicką).

Fot. 16. Szpaler jesionów na północnej granicy części rzymsko-katolickiej.